

Norges vassdrag og energidirektorat NVE
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Mosjøen 13.06.2022
Vår Ref: 22-1182
Deres Ref: [xxxxx]

Forespørsel om konsesjonspliktavurdering fra NVE for utvidelse av Grytåga Settefisk AS

1. Opplysninger om melder:

Tiltakshaver	
Helgeland Kraft Vannkraft AS	
Adresse: Postboks 702	
Postnummer: 8654	Poststed: Mosjøen
Telefon: 75100700	E-postadresse: firmapost@helgelandkraft.no
Kontaktperson tiltakshaver/konsulent	
Navn: Ole Johan Bogfjellmo	
Telefon: + 47 952 71424	E-postadresse: Ole-Johan.Bogfjellmo@helgelandkraft.no

2. Bakgrunn

Grytåga Settefisk AS søker om å utvide sin produksjon av smolt ved anlegget. For at en søknad om utvidelse skal behandles, må det vedlegges en konsesjonspliktavurdering fra Norges Vassdrags- og energidirektorat (NVE). Helgeland Kraft Vannkraft AS står som eier av konsesjonen for uttak av vann til Grytåga Kraftverk, som er tilførselen Grytåga Settefisk henter vannet fra. For dagens produksjon foreligger en vurdering fra 1999 som tilsier at det på det tidspunkt ikke ble vurdert som nødvendig med konsesjon for Grytåga Småkraftverk som videre forsyner Grytåga Settefisk med vann til produksjonen.

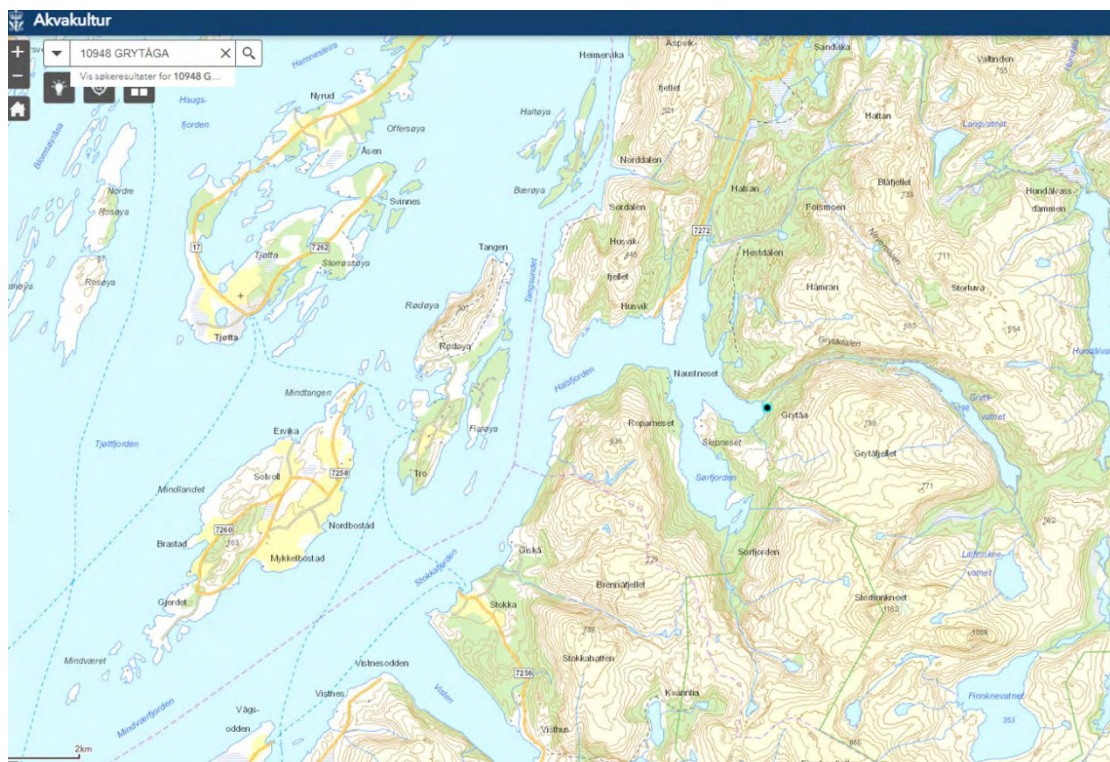
Som beskrevet i detalj under vil ikke utvidelsen på settefiskanlegget medføre endringer i totalt uttak av vann fra kilden, ei heller gi behov for nye rørgater eller andre inngriperer i naturen over selve anlegget. Endringen er

kun en omfordeling av vann fra Grytåga kraftverk sin forsyning, hvor mer vann vil gå til Grytåga Småkraftverk/Grytåga settefisk.

Med bakgrunn i dette ønsker Helgeland Kraft Vannkraft AS en ny vurdering om konsesjonsplikt for økt vannuttak til Grytåga småkraftverk for å dekke økt behov av vann til settefiskanlegget. Skrivet skal vedlegges søknad om utvidelse av settefiskanlegget til Nordland Fylkeskommune.

3. Informasjon om anlegget:

Grytåga Settefisk er lokalisert innerst i Grytåfjorden i Vefsn Kommune i Nordland (figur 1) og har produsert settefisk siden 2008.

Figur 1: Kartutsnitt over området hvor Grytåga Settefisk er lokalisert (Kilde: Fiskeridirektoratet)

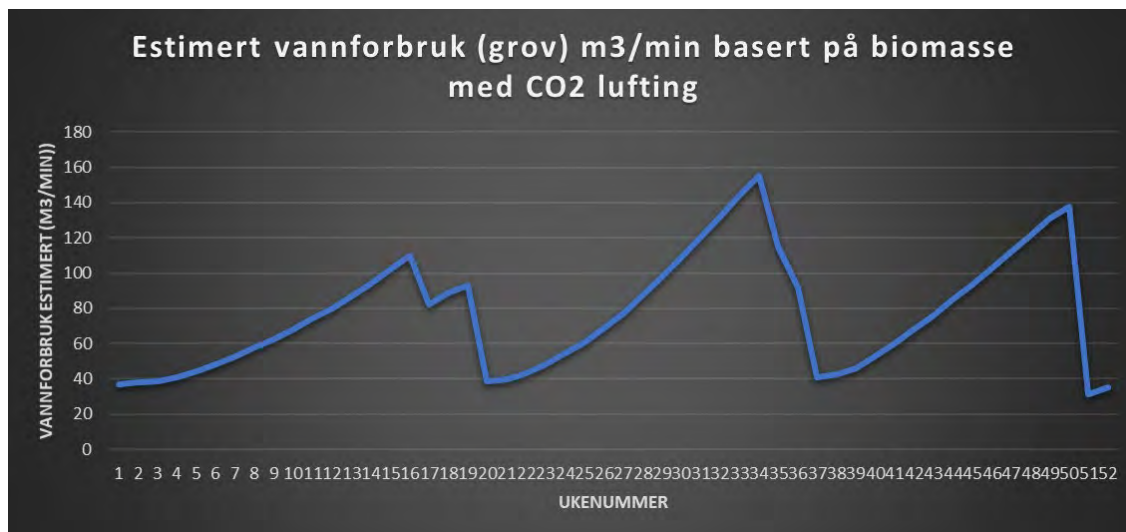
Anlegget har i dag en produksjon på ca 7,5 millioner smolt med snittvekt ved levering på ca 115 gram, basert på en tillatelse til å bruke 760 tonn fôr. Basert på økt etterspørsel etter antall smolt og ønske om økt snittvekt på utsettsklar fisk, ønsker anlegget å øke sin kapasitet og konsesjon til å produsere 10-15 millioner fisk med størrelse som varierer fra 100-400 gram ved utsett.

3.1. Ferskvannsinntak og -behov for Grytåga Settefisk:

Vannkilden til Grytåga Settefisk er Grytåa og Hundåla. Inntak av ferskvann skjer via tilførselen til Grytåga Kraftverk som eies og driftes av Helgeland Kraft Vannkraft AS. Det foreligger en privatrettslig avtale mellom de to selskapene. Vannet som går til Grytåga Settefisk går først gjennom Grytåga Småkraftverk og deretter til settefiskanlegget.

Grytåvannet er demmet opp av en 27 meter høy buedam og ledes derfra til kraftverket via en 3,8 km lang tilførselstunell og rørledning. Vannet til Grytåga Settefisk tas ut etter et tunnelutslag ca 300 meter fra Helgeland Kraft Vannkraft sin kraftstasjon og føres via et 600 mm PE rør ned til Grytåga småkraftverk som produserer strøm til lokalt kraftnettverk før vannet benyttes til settefiskproduksjon. Før oppstart av Grytåga Settefisk ble det i 1999 av NVE vurdert at utbyggingen ikke kommer i konflikt med eller berører allmenne interesser i en slik grad at det vil være nødvendig med tillatelse etter vassdragsloven §§104-106.

Planlagt utbygging og økt produksjon vil medføre et økt vannforbruk på anlegget. Nytt gjennomsnittlig vannforbruk vil være på 120 m³/min og maksimalt vannforbruk på 160 m³/min. Figur 2 viser et grovt estimat av vannforbruk per uke gjennom året ved planlagt biomasse.

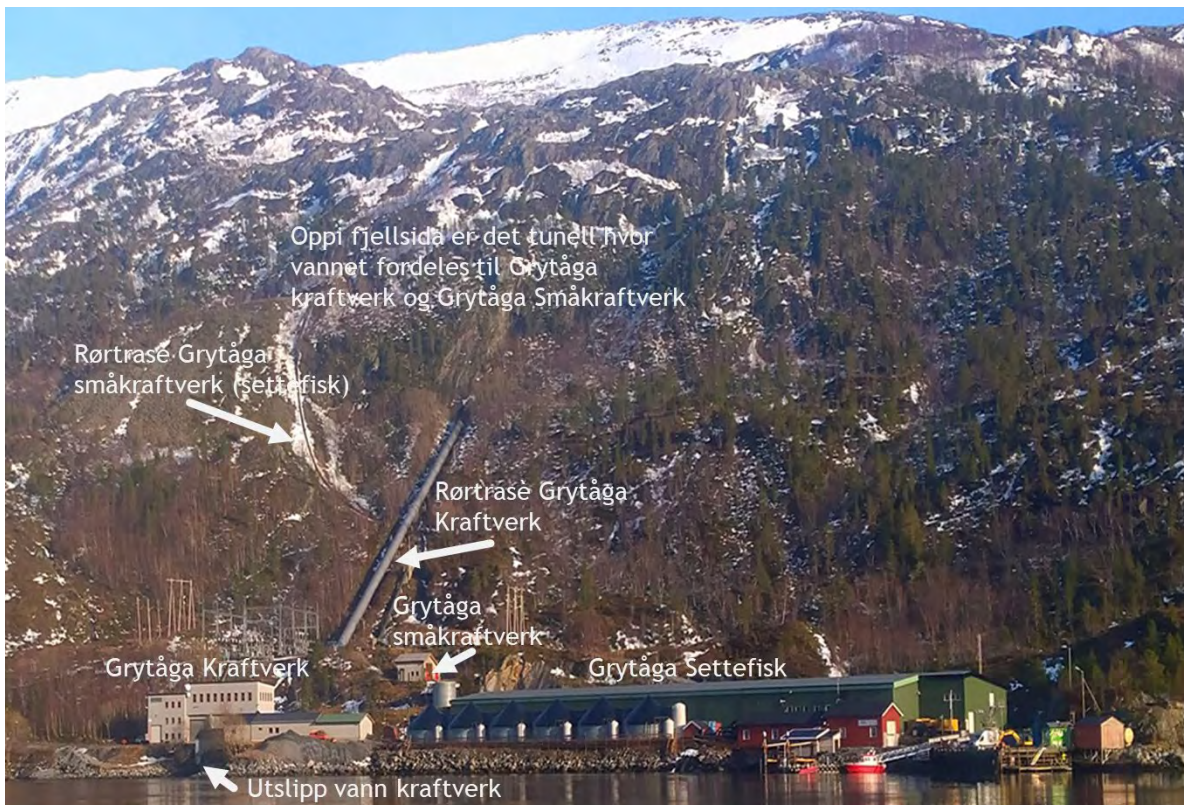
Figur 2. Estimert variasjon i vannforbruk gjennom året, basert på planlagt biomasse i anlegget etter utvidelsen.

4. Konsekvenser av utvidelsen

4.1 Endring i vannuttak:

Økt ferskvannstilførsel til Grytåga Settefisk vil ikke medføre økning i totalt uttak fra vannkilden og Helgeland Kraft Vannkraft vil forholde seg til sin konsesjon i forhold til nedtappingsgrader og reguleringer for vassdraget. Endringen vil være en ren omfordeling av vann, ved at mer vann føres til Grytåga Småkraftverk og videre til settefiskanlegget – dette vannet tas fra hovedtilførsel til Grytåga Kraftverk.

Figur 3 gir en oversikt over hvor de ulike elementene er plassert i terrenget og viser dagens inngrep i naturen. I dette bildet er det kun bygningsmassen nede ved sjøen for Grytåga Settefisk som vil bli endret ved en utbygging, samt eventuelt en ny tank etter småkraftverket. Rørgater vil ikke endres, og disse er beregnet til å ha tilstrekkelig kapasitet til å ta unna økt vanntilførsel ned til Grytåga Småkraftverk.

Figur 3: Oversiktsbilde over området, med rørgater, Grytåga Kraftverk, Grytåga Småkraftverk og Grytåga Settefisk. Utslipet fra settefiskanlegget går lenger ut i fjorden, men utslippsvannet fra både Kraftverket og settefiskanlegget slippes til samme resipient.

4.2. Innvirkning på kraftproduksjon.

Dagens småkraftverk i Grytåga vil ikke ha kapasitet til å produsere kraft av alt vannet, gitt planlagt økning. Kapasiteten på trykkdemperen planlegges utvidet, samt at det er aktuelt å bygge en ny tank etter kraftstasjonen. Resterende vann vil gå utenom Grytåga Småkraftverk, i by-pass rør inn til Grytåga Settefisk. Etter at tillatelsen foreligger, vil det vurderes om man skal øke kraftproduksjon.

SWECO har gjort beregninger som tilsier tapt strømproduksjon ved økt uttak av vann til settefiskanlegget, på 14.88 Gwh (vedlegg 1). Dette er et begrenset tap, sammenlignet med total produksjon for Grytåga Kraftverk som per i dag ligger på ca 235 GWh (vedlegg 1). I perioder med flomtap vil det økte uttaket til settefiskanlegget bidra til redusert flomtap.

Verdiskapningen ved å øke vannuttak til settefiskanlegget beregnes til å være høyere enn tapt strømproduksjon, så lenge strømprisen er under 0,907 kr/kWh, gitt forutsetninger om økt omsetning og antall arbeidsplasser for settefiskanlegget (vedlegg 1).

4.3 Ulemper ved utvidelsen:

Så lenge området hvor nåværende anlegg og Grytåga Kraftverk ligger allerede er regulert til formålet og det ikke skal gjøres nye inngripener i vassdraget og/eller fjellsiden over anlegget – kan vi ikke se noen direkte ulemper i forhold til allmenne interesser som friluftsliv og naturmangfold på land ved utvidelsen.

Konsekvenser i forhold til endring av bygningsmasse og utslipp til sjø er/blir også vurdert i søknad om planendring og om tillatelse til utvidelse av anlegget.

Fordi man ikke vil ha kapasitet til å produsere strøm av alt vannet som går til Grytåga småkraftverk og videre til settefiskproduksjon, vil ulempen være et tap i kraftproduksjon på tilnærmet 14.88 kWh (vedlegg 1).

4.4 Fordeler ved utvidelsen:

Grytåga Settefisk benytter i dag vann til å produsere settefisk som igjen inngår i matproduksjon. Vannet har først vært brukt til å produsere strøm i Grytåga Småkraftverk, så det blir en dobbel ressursutnyttelse.

Det er økende etterspørsel etter smolt i markedet og det etterspørres mer fleksibilitet på leveringstidspunkt og -størrelse. En av gevinstene ved utvidelsen blir bedre fiskehelse og fiskevelferd i anlegget og etter utsett i sjø. Bakgrunnen for dette er at det med økt kapasitet vil være mer fleksibelt, noe som vil gi mer rom for fisken og dens velferd. Større kar på land vil gi fisken bedre plass og igjen føre til bedre vannkvalitet. I tillegg vil større

smolt av bedre kvalitet levert til sjølokalitetene, kunne korte ned tiden i sjø og blant annet perioden for eksponering av lakselus.

Anlegget har 14 ansatte og en årlig omsetning på 100 MNOK, og er en viktig leverandør av smolt til laksenæringen i regionen. Det er viktig for å sikre fremtidige arbeidsplasser, at anlegget utvikler seg til å kunne møte markedet etterspørsel også i fortsettelsen. Ved økt produksjon, vil det også bli flere arbeidsplasser tilknyttet anlegget i fremtiden, estimert til 5 ekstra årsverk.

4.5 Antatt miljøpåvirkning:

Påvirkning på vassdraget og naturen rundt anses som lik uavhengig av utvidelsen av settefiskanlegget. Årsaken til dette er at totalt vannuttak fra vannkilden ikke endres og at man heller ikke må legge nye rørgater eller gjøre andre endringer i fjellsida over anlegget. Det vil selvsagt bli gjort endringer på bygningsmasse nede ved fjorden, noe som er vurdert i planprosessen som er godkjent av Vefsn Kommune per 21.10.2021.

Utslipp av vann fra settefiskanlegget vil øke med økende produksjon, men det vil samtidig med utbyggingen bli installert renseanlegg for alt utslippsvann som vil fange opp deler av partikulært materiale fra anlegget. Per i dag er det ikke krav om rensing av utslippsvannet fra Grytåga Settefisk, men dette vil bli gitt i ny utslippstillatelse (med krav om rensegrad) og vil medføre at for fremtiden vil alt vannet som slippes ut renses før utslipp.

Åkerblå AS har gjennomført en behovsvurdering for konsekvensutredelse (BKU) (2022) og en risikovurdering av sårbare arter og naturtyper (2022) for utslippspunktet til Grytåga settefisk, for å kartlegge eventuell miljøpåvirkning i det marine miljø som følge av økt utslippsmengde (med rensing). Begge disse rapporter vedlegges søknad om akvakulturtillatelse/økt konsesjon, og kan ettersendes NVE ved behov. Statsforvalteren gjør sin vurdering av naturpåvirkningen ved utslippet i behandling av søknaden om utvidelse.

Risikovurderingen for sårbare arter og naturtyper (marine miljø) vurderer risikoen for at omsøkt drift vil komme i konflikt med forekomster av sårbare marine arter og naturtyper som lav, forutsatt moderne metoder for rensing av avløpsvann. Man kan ikke utelukke at substrat, helning og dyp som passer for de vurderte arter/naturtyper er til stede i området, men grunnet strømforhold og ferskvannstilførsel reduseres sannsynligheten for dette og vurderes som lav.

BKUen vurderer at etableringen vil ha lite utslag på de biologiske kvalitetselementene, grunnet gode resultater fra nylig utført sedimentmiljøundersøkelse (fra havbunn), i tillegg til rensed avløpsvann. Ut fra Åkerblå sin vurdering er området egnet til formålet, og ikke i store konflikter med andre interesser eller til stor skade for miljøet. Det er heller ikke funnet registreringer (i offentlige databaser) av arter av stor eller særlig stor forvaltningsinteresse, ansvarsarter eller rødlistede arter i nærheten av tiltaket (BKU, Åkerblå, 2022).

5. Oppsummering

Grytåga settefisk ønsker å øke sin produksjon av settefisk, noe som vil medføre økt ferskvannsbehov. Gjennomsnittlig vannforbruk etter utvidelsen vil være på 120 m³/min, med maksimalt vannforbruk på 160 m³/min.

Vannuttak fra hovedkilden vil ikke endres, da det er en ren omfordeling av vann mellom Grytåga Kraftverk og Grytåga Småkraftverk/settefiskanlegg. Vannet til Grytåga settefisk går først gjennom Grytåga Småkraftverk, men ved utvidelsen vil ikke Grytåga Småkraftverk ha kapasitet til å produsere strøm av alt vannet. Noe vann vil derfor gå i by-pass rør forbi småkraftverket og direkte til settefiskanlegget, dette vil medføre et begrenset tap i kraftproduksjon.

Utvidelsen vil ikke medføre endringer i rørgater eller andre forhold rundt vassdraget, utover dagens uttak. Påvirkning på omkringliggende natur og miljø anses som lav og det gjøres ikke nye inngrep i naturen på land knyttet til rørtraséer i fjellsida.

Med bakgrunn i overstående informasjon, ber Helgeland Kraft Vannkraft AS NVE om en konsesjonspliktavurdering for Grytåga Småkraftverk, gitt økt vannuttak til dette anlegget.

6. Vedlegg

Vedlegg 1: Vurderinger fra SWECO på ressursutnyttelse og tapt kraftproduksjon

Med hilsen
Ole-Johan Bogfjellmo

Dokumentet sendes uten underskrift, det er godkjent i henhold til interne rutiner